

Miro Zupancic
363 Onderdonk Ave.
Brooklyn, N.Y. 11231
5-10-80

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco,
Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg, Denver,

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER
Indianapolis, Florida, Ely, Pueblo, Rock Springs, all Ohio

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, MAY 21, 1979

LETO LXXXI — Vol. LXXXI

Turčija pripravljena dati ZDA rabo oporišč za nadziranje SALT II

Turški zunanji minister je dejal, da je Turčija pripravljena dovoliti rabo svojega ozemlja za polete U-2 letal, če Sovjetija to odobri.

WASHINGTON, D.C. — Turčija je članica NATO, torej zaveznica ZDA, ki dobiva že skozi vsa leta po drugi svetovni vojni obsežno gospodarsko in vojaško pomoč iz ZDA. Odnosi med Turčijo in ZDA so se poslabšali, odkar je Turčija zasedla s svojimi oboroženimi silami del otoka Cipra in ga drži zasedene kljub vsem protestom ciprskih Grkov in Grčije. Od lani se odnosi začeli popravljati, so se vedno niso posebno "zavezniški".

To je pokazala izjava turškega zunanjega ministrstva, da je Turčija pripravljena dovoliti ZDA rabo svojega ozemlja za polete izvidniških letal U-2 za nadziranje izvajanja določil dogovora SALT II od strani Sovjetske zveze, če to odobri — Sovjetska zveza.

V Washingtonu so bili ob tej izjavi iznenadeni in zaprepaščeni. Le kakšna zaveznica je Turčija, če stavi take pogoje? Carterjeva vlada se je znašla v novi zadregi, ker so opazovališča in oporišča ZDA v Turčiji posebno važna, ko so izgubile svojo pomembnost opazovališč in opazovalništev v Turčiji je učinkovito in zanesljivo nadziranje izvajanja sporazuma SALT II od strani Sovjetske zveze komaj mogoče. Brez takega nadziranja Senat sporazuma ne bo odobril, kot so njegovi vodilni člani jasno povedali.

Ker je odobritev SALT II pomembna in važna tako za ZDA kot za Sovjetsko zvezo, ta verjetno ne bo ugovarjala rabi turškega ozemlja za njegovo nadziranje. Po drugi strani je zelo verjetno, da skuša Ankara s takom stališčem pritiskati na Washington, da bi ji povečal gospodarsko in vojaško pomoč. Obe hudo potrebuje, ko se nahaja v težki gospodarski in politični krizi.

Papež molil za mir na pokopališču padlih pri Monte Cassino

MONTE CASSINO, It. — Papež Janez Pavel II. je pretekli petek molil na pokopališču preko tisoč padlih poljskih in zavezniških vojakov v bližini znamenitega samostana Monte Cassino. Med množico preko 10.000 ljudi je bilo kakih 6.000 Poljakov, večinoma veteranov druge svetovne vojne, ki so se pod gen. Andersonom borili v Italiji in po krvavem boju zasedli Monte Cassino.

Sv. oče je pozval k molitvi za mir, ker bi bodoča vojna z rabo jedrskega orožja pomenila uničenje sedanjega sveta.

Zbrana množica je sv. očetu, ki je obhajal prav ta dan svoj 69. rojstni dan, vneto klicala "Na slo leti!"

VREME

Pretežno sončno z najvišjo temperaturo okoli 68 F (20 C). Verjetnost dežja danes 20% in skoraj nič jutri.

SOVJETSKO-JAPONSKI POSVET BREZ USPEHA

TOKIO, Jap. — Japonska in Sovjetska zveza sta dvodnevni posvet o medsebojnih odnosih tu končali brez kakšnega sporazuma. Pri pogajanjih je zastopal Sovjetsko zvezo namestnik zunanjega ministra Nikolaj Firjubin. Njihov cilj je bil omiliti spore in pripraviti pot k ustvaritvi prijateljskih odnosov med obema sosednjima državama.

Japonci vidijo glavno oviro temu v sovjetski zasedbi štirih otočij severno od otoka Jeso, ki jih v Tokiu smatrajo za stari sestavni del države. Moskva se trdovratno upira japonski zahtevi po izročitvi teh otočij.

Pogajanja so se tako končala brez kakšnega sporazuma. Obe strani sta izjavili le, da želita razgovore nadaljevati. Prihodnji sestanek naj bi bil v Moskvo, niso pa se sporazumeli za datum.

Udarec jedrski sili

Zvezno sodišče priznalo 10,5 milijonov dolarjev odškodnine za izpostavo radiacij.

OKLAHOMA CITY, Okla. — Porota zveznega sodišča je pretekli petek priznala pokojni Karen Silkwood, 28 let stari laboratorijski tehničarki, za okuženje z radiacijo leta 1974 med zaposlitvijo pri Kerr-McGee Corporation tovarni 10,5 milijonov dolarjev odškodnine, ki morajo biti izplačani njeni zapuščini.

Sodba utegne imeti velik vpliv na bodočnost jedrske energije, ker nalaga odgovornost za okuženje z radiacijo na podjetja tudi tedaj, če so izpolnjevala vse vladne predpise o varnosti. Doslej je prevladovalo pravno stališče, da podjetja niso odgovorna za morebitne zle posledice, če so izpolnjevala točno in dosledno v polnosti vse varnostne predpise.

Tovarna, kjer je bila Karen Silkwood zaposlena, je bila leta 1975 zaprta. Družba, največje podjetje za kopanje in predelavo urana, je trdila, da je Karen Silkwood, ki je bila ubita v avtomobilski nesreči, ko je bila na poti na razgovor s sodelavcem The New York Timesa, katerega hotel razložiti in podkrepiti obožbo tovarne, ki da ni bila dovolj zavzeta za varnost delavstva, radioaktivni material nezakrtno na skrivaj odnesla iz tovarne. Pokojna Karen je bila unijska aktivistka, trdijo odvetniki podjetja.

Odvetniki Karen Silkwood so dokazovali, da podjetje ni bilo dovolj skrbno v izvajanju predpisov o varnosti zaposlenih, pa tudi v pogledu varnosti hranjenja radioaktivnega materiala.

Kennedy — Connally?

DALLAS, Tek. — Oni, ki podpirajo Johna Connallyja za predsedniškega kandidata republikanske stranke, upajo, da bodo demokrati leta 1980 zbrali za svojega predsedniškega kandidata sen. E. M. Kennedyja in ne sedanjega predsednika J. Carterja.

V takem slučaju sodijo, da bi imel njihov kandidat John Connally veliko boljše izgleda za dosego republikanskega imenovanja kot njegovi tekmeci. Connally je priljubljen govornik in s svojim nastopom privlači.

Novi grobovi

Mary Mausar
V Slovenskem starostnem domu je umrla 85 let stara Mary Mausar, rojena Smrdel v Trnju pri Pivki (St. Peter) na Krasu, od koder je prišla v ZDA leta 1910 preje živčica na 1230 E. 170 St., vdova po leta 1964 umrlem možu Josephu, mati Josepha Mary Sladovic, Zofie (Josephine) Okorn, Edwarda in pok. Eleanor Zallar, 7-krat. stara in 3-krat prastara mati, sestra pok. Luke Smrdela. Pokojna je bila članica SZZ št. 41, The Macca-bees No. 110 W.O.W. in bivša članica pevskega zbora Zarja Pogreb je iz želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. danes ob 8.15 zjutraj, v cerkev Marije Vnebovzete ob 9, nato na pokopališče Vernih duš.

Zvezni primanjkljaj prihodnje finančno leto omejen na 23 bilijonov

WASHINGTON, D.C. — V prihodnjem finančnem letu, ki se bo začelo 1. oktobra 1979, naj bi zvezna vlada imela 23 bilijonov dolarjev več izdatkov kot dohodkov. Ko je vlada svoj proračun predložila, je predvidela 28,4 bilijone dolarjev primanjkljaja.

Proračunska odbora Senata in Predstavnika doma sta se zedinila v svojih predvidevanjih za prihodnje finančno leto na približno iste izdatke, kot jih je predvidela Carterjeva vlada, pa na okoli 5 bilijonov dolarjev več dohodkov.

Izdatki so predvideni na skupno 532 bilijonov. Konferenca zastopnikov obeh domov Kongresa je sprejela višji Senatov predlog za narodno obrambo in Domovo predvidevanje višjih dohodkov.

Trgovina z Ugando obnovljena

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Carter je ukinil prepoved trgovanja z Ugando, ki je bila uvedena zaradi kršenja človekovih pravic v času 8-letne vladave Idiija Amina. Predsednik ZDA je dejal, da odstranitev Amina pomeni "jasnejše dni" za Ugando.

VSAK AVTOMOBIL EN DAN V TEDNU DOMA

Ko je stiska za gazolin, naj bi stal vsak avtomobil en dan v tednu doma, je dejal zastopnik zvezne vlade pred kongresnim odobrom.

WASHINGTON, D.C. — Amerikanci se še nismo zavedli resničnih težav v oskrbi z gazolinom, zato tudi z njim ne varčujemo, kot to delajo drugod po svetu. Varčevanje je edino sredstvo, ki bo omililo stisko in preprečilo dolge kače pred gazolin-skimi postajami, kot jih je pretekla tedne doživljala Kalifornija. Odgovorni pravijo, da moramo računati s težavami v oskrbi ne le letošnje poletje, ampak tudi še prihodnje. Za pozno jesen in zimo ne predvidevajo kakih večjih sitnosti.

David J. Bardin, direktor Gospodarske urejevalne uprave v zveznem tajnistvu za energijo, ki je pred kongresnim odborom dejal, da so možnosti zvezne vlade za omiljenje stiske v oskrbi z gazolinom omejene. Motoristi lahko storijo veliko, če omejijo svoje vožnje. "Pustite vaš avto doma en dan v tednu in mi bomo prišli skozi," je označil Bardin položaj. Priporočil je tudi večjo uporabo javnih prevoznih sredstev in združitev več oseb v enem vozilu na istih potih.

Gazolin iz rezerve za Spominski dan v Ohio

COLUMBUS, O. — Državni energetski oddelek je objavil, da bo za konec tedna in za Spominski dan, ki ga obhajamo v ponedeljek, 28. maja, dal na razpolago gazolin iz rezerve, da bi olajšal pomanjkanje, ki se je ponekod pojavilo.

V maju je bilo dobavljenega oskrbovalcem v Ohio okoli 400 milijonov galonov gazolina. Posamezne gazolinске postaje so ga dobile v obsegu 80-100% lanske prodaje. Letošnja majska dobava je 10% manjša od lanske.

Po predpisih morajo razdeljevalci gazolina pridržati v rezervi 3% celotne dobave državi za izredne potrebe. Ob koncu meseca običajno to rezervno sprostijo za prodajo. Majsko rezervno bodo sprostili že ta teden, da jo bodo prodajalci na drobno imeli

SOVJETSKA ZVEZA RABI CAM RANH BAY OPORIŠČE

Oporišče Cam Ranh Bay so zgradile ZDA v času vietnamske vojne, sedaj ga uporablja Sovjetska zveza na nejevoljo ZDA in Kitajske. Ogroženo se čuti tudi Kitajska.

TOKIO, Jap. — Tekom dvodnevni razgovorov tu je namestnik sovjetskega zunanjega ministra Nikolaj Firjubin povedal japonskim zastopnikom, da Sovjetska zveza uporablja pristanisce Cam Ranh Bay v Vietnamu za svoje vojne ladje v skladu z obveznostmi prijateljske in zavezniške pogodbe z Vietnamom. Že prej je bilo ugotovljeno, da Sovjeti uporabljajo tudi tamkajšnje letališče za svoja izvidniška letala.

V Washingtonu so to že dalj časa sumili, prepričali pa so se o tem šele nedavno. Cam Ranh Bay so zgradile ZDA v času vojne v Vietnamu v najboljši pomorski in letalski oporišče v tem delu sveta. V celoti so ga prepustile Južnemu Vietnamu, ko so se od tam umaknile, po porazu Južnega Vietnama pa je popolnoma nepoškodovano padlo v roke Severnemu Vietnamu. ZDA so upale, da Vietnam tega oporišča ne bo dal na razpolago Sovjetski zvezi. To je storil, ko je LR Kitajska v letošnjem februarju vpadla v Vietnam.

Vprašanje je sedaj, ali bodo sovjetske vojne ladje in letala ostala v Cam Ranh Bay oporišču ali se bodo od tam umaknile, ko je LR Kitajska umaknila svoje čete iz Vietnama. Nekatere vesti trdijo, da bodo ZDA dale LR Kitajski obrambne vodilne izstrelke in drugo moderno orožje, če bo Sovjetska zveza Cam Ranh Bay sprejela v svoje stalno pomorsko in letalsko oporišče v jugovzhodni Aziji. To bi namreč postalo za Sovjetsko zvezo v tem delu sveta to, kar sta za ZDA Subic Bay in letalsko oporišče Clark na Filipinih.

LR Kitajska bo videla v sovjetskem oporišču Cam Ranh Bay stalno ogrožanje svoje varnosti, prav tako pa tudi Japonska, saj bo Sovjetski zvezi z njega mogoče stalno nadzirati pomorska pota, po katerih pri-

za konec tedna, ko bo prvi letošnji dolgi konec tedna pognal na ceste večje število ljudi.

Iz Clevelanda in okolice

Balinarska tekma — "Klub društev" Slovenskega društvenega doma na Recher Avenue v Euclidu sponzorira balinarsko tekmovanje v dneih 8., 9. in 10. junija t.l. Teami, ki žele tekmovati, naj se prijavijo do 30. maja 1979. Vstopninska pristojbina znaša 16 dolarjev za team. Prijave pošljite na Slovenian Society Home, 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio 44119.

Pridite pogledat — Slovenski dom na Holmes Avenue je prenovil svojo Klubsko sobo. Praznovanje otvoritve tega prijaznega prostora bo v soboto, 26. maja po peti uri popoldne z veselo domačo zabavo. Pridite pogledat prenovljeno "klubsko sobo" in spoznat nova upravnika Johna in Albino Flutta!

Službo dobi — Broadview Savings and Loan Co., 6235 St. Clair Avenue, išče bančnega blagajnika - blagajničarko. Nastop službe 23. maja t.l. Znanje obeh jezikov, angleščine in slovenščine, daje prednost. Za sestanek kličite 431-5670. — Več v oglasu!

Se priporočamo — Rojaki in rojakinje! Oglašujte v Ameriški Domovini, kadar prodajate ali kupujete karkoli že, iščete stanovanje ali ga oddajate. Mali oglasji v našem listu so uspešni!

St. Clair-Superior

koalicija je zborovala — Sobotne konvencije v dvorani pri Sv. Filipu Neriju se je udeležilo preko 300 delegatov, ki so zastopali 60 klubov in skupin. Zborovalec so govoril škof James Hickey, sen. H. Metzenbaum in kong. Mary Rose Oaker. Sprejetih je bilo 6 resolucij in izvoljen je bil nov odbor, ki mu zopet načeluje Bernice Krumhansl. Izvršni podpredsednik je Ron Jaksic, zapisničarica Vicky Peterlin, finančna tajnica Kathryn Jaksic, krajevna predsednika za E. 55-E. 71 St. pa Cirila Kermavner in Richard Jaksic.

Obsojen zaradi davčne goljufije napravil samomor —

Hans F. Fischer, 60 let star milijonar iz industrialist, ki je pribežal v ZDA pred drugo svetovno vojno iz po nacistih zasedene Avstrije, je bil pretekli petek obsojen zaradi zatajitve dohodka v davčnih prijavah za 1973 in 1974 na eno leto zapora in \$10.000 globe. V soboto je napravil v svojem domu v Palm Beach, Fla., samomor. Kot inženir je po vrnitvi iz vojaške službe ZDA v drugi svetovni vojni bil zaposlen pri Republic Steel v Clevelandu, živel pa v Kirtlandu. Po nekaj letih je ustanovil lastno podjetje Fischer Industries postopno priključil druga in postal milijonar.

Švedski kraljevski par dobil sina — STOCKHOLM, Šved. — Kraljica Silvia je rodila preteklo nedeljo sina, svojega drugega otroka. Prvi je bil deklica — princesa Viktorija.

gacije v šolah.

Imenovanje, ki je bilo objavljeno pretekli teden, na dan 25. letnice znane odločitve Vrhovnega sodišča ZDA, ki je končala segregacijo v javnih šolah. Imenovanje mora potrditi Senat.

SEN. FRANK J. LAUSCHE na Mallu sredi Clevelanda pred ploščo z napisom "Slovenci, Thomas Jefferson in Izjava o neodvisnosti ZDA". — Več v sestavku na 2. strani.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 ST. CLAIR AVE. — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec — Owner, Publisher

Published Mon., Wed., Fri., except holidays and 1st two weeks in July

NAROČNINA:

Združene države:
\$28.00 na leto; \$14.00 za pol leta; \$8.00 za 3 mesece
Kanada in deželo izven Združenih držav;
\$40.00 na leto; \$25.00 za pol leta; \$15.00 za 3 mesece
Petkova izdaja \$10.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
\$28.00 per year; \$14.00 for 6 months; \$8.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$40.00 per year; \$25.00 for 6 months; \$15.00 for three months
FRIDAYS ONLY: \$10.00 per year;—Canada and Foreign: \$15.00 a year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

83

No. 60 Monday, May 21, 1979

Drugačna podoba slovanstva

Moskva in Slovenci.

II.

Drugi, vendar manj opazen pritisk na Jugoslavijo, se izvaja prek Avstrije, ki igra pri tem vlogo nekakšnega trojanskega osla. Po zadnji vojni je bila Avstrija razdeljena na štiriasedbene cone, ena od teh je bila tudi sovjetska. In samo po milosti Moskve je bila leta 1955 podpisana državna pogodba, v skladu s katero so se zasedbene sile iz Avstrije umaknile. S to pogodbo se je Avstrija obvezala ostati nevtralna. Obenem pa tudi s posebnimi zakoni zaščititi koroške Slovence in gradiščanske Hrvate. In poleg vsega, prepovedati delovanje nemškonalacionalnih in novonacističnih organizacij na svojem ozemlju.

Toda Avstrija tega ni storila. Nasprotno! Samo dve leti po podpisu pogodbe je na Koroškem odpravila dvojezično šolstvo, na katerega se je poprej sklicevala kot vzor narodnega sožitja na Koroškem. In v istih dveh letih so se zakonito obnovile nekdanje nemškonalacionalne organizacije kot Heimatdienst s svojimi včlanjenimi društvi ter šolsko društvo Suedmark na Koroškem ter podobne organizacije na Zg. Stajerskem. In te so nemoteno začele z gonjo proti Slovincem, proti Jugoslaviji. Sovjetska zveza pa ni rekla nič. Niti tedaj, ko so se na Koroškem večkrat sestali nekdanji pripadniki oddelka Waffenf-SS tj. neke esesovske organizacije.

Danes bi v jugoslovanski republiki Sloveniji našli komaj koga, ki bi si želel priti pod "zaščito" Rusov. V zamestvu pa ni tako. Na Koroškem se v šestdesetih letih pojavi sicer maloštevilna, toda izredno udarna skupina slovenskih študentov in izobražencev, ki se kmalu poveže z avstrijsko komunistično stranko, dejansko sovjetsko podružnico. Na Koroškem naj bi ta skupina pridobila komunistom na volitvah slovenske glasove. Izdaja udarni list "Kladivo" in res prinese nekaj svežega duha in tradicionalno koroško-slovensko domačijsko vzdušje in zaradi svoje kritičnosti pridobi določen odmev tudi med slovensko koroško mladino.

Lansko leto se pojavi tudi slovenska mesečna izdaja avstrijskega komunističnega lista "Razredni boj" (Klassenkampf). Oba omenjena lista nastopata ostro proti samostojnemu nastopu koroških Slovencev na volitvah in jih pozivata naj volijo komuniste. Samostojno slovensko nastopanje je namreč "meščansko" in "reakcionarno". Nemškonalacionalni pritisk na Slovence na Koroškem poganja pač svoje prve sadove, z upanjem na prihajajoče mlajše rodove.

Razmere so Dunaju znane in si njih posledic ne želi. Toda nasproti sovjetski zakulisni igri ne more ničesar ukreniti, zakaj njegova "nevtralnost" ga spravlja v popolno odvisnost od Moskve. Brez moči je celo pred koroškim Heimatdienstom, ki usmerja nacionalno politiko strank, vsemogočen in nadstrankarski. In kljub temu, da bi moral biti po določilih državne pogodbe prepovedan, izziva in izvaja pritisk, zavedajoč se, da je njegovo delovanje v skladu z daljnosežnimi sovjetskimi načrti. Pod tem okriljem se čuti ne le popolnoma varnega tako proti Dunaju kot Ljubljani ali Beogradu, ampak celo nadmočnega.

Heimatdienstu niti ne zadostuje več Koroška. Tipa tudi v Kanalsko dolino in v Trst. Pred časom je del slovenskega tiska na Primorskem poskrbel za poročila o srečanju Heimatdienta in tržaške srednje-evropske organizacije, kar je sprožilo med slovensko javnostjo razburjenje. Ta koroška organizacija pa naj bi bila v dobrih odnosih tudi z Listo za Trst. Zagrizeno protislovenstvo in protislovanstvo jima je skupno.

Pa tudi pojav protiosimske Liste za Trst utegne imeti svoja zakulisja. Nastala je sicer iz nasprotovanja uničenju Krasa, a njen tihi namen je spodbiti sam Osimski sporazum, pri katerem uradni razlagalci odločno zagotavljajo, kako "neločljiv" del le-tega je omenjena industrijska cona. Od demokristjanov do komunistov nam dopovedujejo, kako sta Osimo in cona "nedeljiva".

Potemtakem so si sestavljenci Osima napravili medvedjo uslugo, ko so s cono spravili v negotovost tudi sam sporazum in s tem priznanje ustaljene meje. Javnost nasprotuje con, ki bo uničila kraške površine in tamkajšnje slovenstvo, ker se bo na ta prostor naselilo na obeh straneh meje nad sto tisoč neslovenskih ljudi. Odpor proti temu in tako tudi proti Osimu bo tudi potem še trajal. Sovjetska politika jugoslovanskega obročevanja bo zopet zabeležila uspeh. In ogroženi slovenski človek, v katerem tli v podzavesti še zmeraj slovanski duh, se utegne celo znova ozirati po rešitvi k edini slovanski velesili.

K. G.

BESEDA IZ NARODA

Slovenci, Thomas Jefferson in Izjava o ameriški neodvisnosti

CLEVELAND, O. — Prejšnji teden so potekla tri leta, odkar so na Mallu, enem najlepših delov mesta Clevelanda, odkrili Slovensko ploščo. Amerika je takrat slavila 200-letnico svoje neodvisnosti, Slovenci pa so prikazali, kako je Thomas Jefferson misli, ki so se mu porodile ob čitanju starodavne zgodbe o ustoličenju koroških vojvod, vklesal v nesmrtni tekst Izjave o ameriški neodvisnosti.

Tekst na Slovenski plošči je vzet iz govora, katerega je imel v amerškem Senatu naš veliki rojak senator Frank Lausche. Pred nekaj tedni so se ob Slovenski plošči zbrali naši goriški rojaki na obisku v Ameriki.

Pred tem pa je ugledna ameriška revija "Officers Review", glasilo ameriških častnikov, objavila razpravo: "Slovenci, Thomas Jefferson in Izjava o ameriški neodvisnosti". Razpravo je napisal višji častnik Ameriške Vojne mornarice, Commander Ernest A. Ryavec (Ret.). Ob tej priliki objavljamo v slovensčini nekaj bistvenih poglavljev te lepe in obširne razprave.

Thomas Jefferson je bral in razmišljal o delih učenjakov, ki so se bavili s problemom ljudske suverenosti in civilne oblasti, kakor Plato, Aristotel, Bodin, Pufendorf, Rousseau in Locke.

Med 17. majem in 28. junijem je Thomas Jefferson napisal dvoje najvažnejših političnih dokumentov: Ustavo Virginije in Izjavo o neodvisnosti.

Senator Frank J. Lausche je 28. novembra 1967 v svojem govoru pred ameriškim senatom opozoril na knjigo: "The Genesis of Contractual Theory and the Installation of the Dukes of Carinthia" — O nastanku pogodbene teorije v zvezi z ustoličenjem koroških vojvod. Knjigo je napisal dr. Jože Felician, izšla je v Avstriji leta 1967, pri Mohorjevi družbi v Celovcu. V tem delu je dr. Felician proučeval vpliv, katerega je imelo Bodinovo delo "Republique" na nastanek Pogodbene teorije, še posebno pa njen vpliv na Thomasa Jeffersona in na Izjavo o ameriški neodvisnosti.

Dr. Felician trdi na strani 13, da se je potom Bodinovega dela Jefferson seznanil s starodavnim obredom o ustoličenju koroških vojvod. Obred je opisan na strani 129 Bodinove Republike in začenja z besedami: "Ničesar ni, kar bi se lahko primerjalo s tem običajem, katerega se drže na Koroškem, kjer še celo danes vidimo v bližini mesta Sv. Vid marmornat kamen sredi travnika. Obdan od ljudstva, držeč črno kravo z desno roko in suho kobilo z levico, se kmet povzpne na kamen. Ta pravica je dedna v njegovem rodu. Bodinovi vojvoda se mu bliža, spremeljan od številnih plemičev, ki vsi oblečeni v škrlatna oblačila hodijo pred vojvodo in nosijo prapore. Vsi so oblečeni stanu primerno, izvzemši vojvodo, ki prihaja oblečen kot ubog pastir, s pastirsko palico v roki. Kmet sedeč na kamnu, je zaklical v slovenskem jeziku: "Kdo je ta, ki prihaja!" Ljudstvo je odgovorilo, da je to njihov vojvoda. Tedaj je kmet ponovno vprašal: "Ali je pravičen sodnik? Ali mu je mar blaginja dežele? Ali je svobodnega rodu in ali se drži prave vere?" Vsi odgovorili: "Je in bode." Nato udaril kmet vojvodo rahlo na lice. Potem, ko je vojvoda obljubil kmetu, da bo prost davkov, se vojvoda povzpne na kamen, zamahne z mečem in obljubi ljudstvu, da mu

bo pravičen sodnik. Še vedno oblečen v ista oblačila, je vojvoda prisostvoval maši. Nato si je nadel vojvodska oblačila in se vrnil h kamnu, kjer so se mu poklonili in mu prisegli zvestobo.

"Thomas Jefferson je stran, kjer je ustoličenje opisano, občrtal. Na spodnjem robu strani pa je začetnica njegovega imena, črka "T". Jefferson je očividno videl v starem obredu ustoličenja koroških vojvod dodatno potrdilo o pogodbenem značaju dednih monarhij."

Kako je Bodin zvedel za ta slovenski običaj? Zgodba o ustoličenju koroških vojvod je postala znana v zahodni Evropi po prizadevanju humanista Aeneas Silvius Piccolomini, ki je postal papež Pij II (1405-1464). On je opisal ta starodavni slovenski običaj kot nekaj edinstvenega in nepoznanega v drugih deželah. Piccolomini je bil tesno povezan s slovenskimi deželami. Preživel je dve leti v Trstu, večkrat obiskal slovenske dežele in mnogokrat živel na Koroškem. Piccolomini je opisal ta slovenski običaj ustoličenja koroških vojvod, v svojem delu "De Europa", katerega je napisal leta 1458. Druga izdaja "De Europa" je bila objavljena v Parizu leta 1509. Po tem delu se je seznanil s tem običajem Jean Bodin. Ta običaj, ki je bil še živ ob času ameriške revolucije, je bil živ dokaz, da je socialni kontrakt (pogodba) res obstajal (-a) vsaj med Slovenci.

Profesorica Fawn M. Prodie poroča v svoji knjigi: "Thomas Jefferson, an Intimate History", da je Jefferson v stiski za denar prodal svoje knjige Kongresni knjižnici.

Millicent Sowerby, knjižničarka Kongresne knjižnice v Washingtonu, je v svojem pismu iz leta 1966 izjavila dr. Felicianu: "Inicijalke v Bodinovi knjigi, o katerih pišete, so nedvomno Thomasa Jeffersona. Jeffersonov način označevanja svojih knjig je bil ta, da je dodal črko "T" pred tiskano črko "I" (ali pa mal "i"), kakor na primer na strani 129 Bodinove knjige, v kateri je tiskana mala črka "i", ali pa dodal "J" k črki "T", kakor na strani 289. Obe strani sta ponatisnjeni v dr. Felicianovi knjigi z dovoljenjem Kongresne knjižnice.

Mnogi voditelji ameriške revolucije so trdili, da je pogodbeni teorija sicer zanimiva, drugače pa spada ta teorija v svet domišljije, v katerem živijo filozofi. Jeffersonovi konservativni nasprotniki so bili mnenja, da še nikdar in v nobeni družbi ni bila sklenjena pogodba s tistimi, ki vladajo. Tako je mogoče nekoč mislil tudi Jefferson. Toda končno se je Jefferson prepričal o nasprotnem. Ustoličenje koroških vojvod mu je služilo kot zgodovinski dokaz za obstoj in veljavnost pogodbene teorije.

V Bodinovem delu pa je Jefferson odkril tudi opis tirana, ki mu je služil kot vzorec pri pisanju Izjave o neodvisnosti. Dr. Felician trdi na straneh 38 in 39 svoje knjige sledeče:

"Če moremo sploh govoriti o vzorcu, kateremu je Jefferson sledil pri pisanju Izjave o ameriški neodvisnosti, je to nedvomno poglavje na straneh 289 in 290, kjer Bodin razpravlja o problemu monarhične tiranije in našteva značilnosti tirana. Prvi med znaki tirana je njegov prezir do naravnega prava, katerega tudi Jefferson navaja med prvimi v Izjavi o ameriški neodvisnosti. Druga očitna podobnost pa je uporaba tujih najemnikov v vojski.

Na spodnjem robu strani 289 je Jefferson lastnoročno napisal začetnico svojega imena, črko "J", stran 290 pa občrtal.

Izredna podobnost in sorodnost je med tekstom v Bodinovi Republiki na straneh 289 in 290 in Izjavo o ameriški neodvisnosti. Poglavje o tiranu je nedvomno služilo Jeffersonu kot vzorec pri pisanju izjave o neodvisnosti.

Bodin — "Značilnosti tirana" — "Najbolj plemenita razlika med kraljem in tiranom je ta, da kralj spoštuje naravni zakon, tiran ga pa prezira. Kralj goji spoštovanje do pobožnosti, pravice in vere, tiran pa nima spoštovanja ne do Boga, ne do vere in ne do zakonov. Kralj podreja svoja dejanja zakonom, tiran pa podreja zakone svojim koristim. "Deklaracija o neodvisnosti — "On je odrekel svoj pristane na zakone, ki so najbolj koristni in potrebni za javno blaginjo."

"Prepovedal je svojim guvernerjem zakoniti najbolj nujne in potrebne zakone, razen pod pogojem, da se njih izvajanje odloži, dokler ne dobijo njegovega pristanka. Nato pa je vse storil, da se mu ne bi bilo treba ravnati po njih."

"Odklonil je zakoniti druge zakone v blaginjo številnim prebivalcem dežele, razen pod pogojem, da se državljani sami odpovedo pravici do zakonodaje. Pravica državljanov do zakonodaje je strah tiranom, njim samim pa je neprecenljiva vrednost."

"... Princ, čigar značaj ima vse lastnosti tirana, je neprimeren, da bi vladal svobodnemu ljudstvu."

Dne 15. maja 1976, ob dvestoletnici ameriške neodvisnosti, je senator Lovše, s številnimi Amerikanci slovenskega rodu od-

(Dalje na 3. strani)

Slovenski Spominski dan

CLEVELAND, O. — Amerika sicer ni militaristična država in je bila v primeri z evropskimi državami zapletena le v malo vojnih, vendar je Amerika bila najbrž med prvimi, ki je določila en dan v letu kot državni praznik v časten spomin vseh Amerikancev, ki so v vojnah darovali svoja življenja za domovino. Ščasoma pa je postal Spominski dan praznik, ko se ljudje spominjajo vseh mrtvih. Ameriški Spominski dan praznujemo sedaj vsako leto na zadnji ponedeljek v mesecu maju.

Slovenci v Clevelandu in okolici se že več kot 20 let spominjamo slovenskih žrtve zadnje vojne in komunistične revolucije, kakor tudi slovenskih fantov, ki so kot ameriški vojaki padli v Koreji in Vietnamu, s sv. mašo pri Lurški kapeli na Chardon Road, F. ovidence Heights, za kar poskrbi Društvo SPB Cleveland. Običajno je to v nedeljo pred ameriškim Spominskim dnevom.

Letos bo ta spominska sv. maša v nedeljo, 27. maja, ob pol dvanajstih. Sv. mašo bo daroval č. g. dr. Pavel Krajnik, župnik v Lorainu, Ohio. Med sv. mašo bo pel Mladinski pevski zbor pod vodstvom g. Miha Vrenka, ob polaganju venca pa bo op. moški zbor. Zaradi molitev na pokopališču odpadejo pete litanije popoldne.

Spominske svečanosti za žrtve vojne in revolucije so to nedeljo združene tudi z molitvami na pokopališču Vernih duš (All Souls) za slovenske rojake, ki so nekoč z nami živeli, a je sedaj že njih večni dom na tem pokopališču. Zbrali se bomo popoldne ob pol štirih (3.30) pri velikem križu na pokopališču, kjer bomo skupno z duhovniki molili za vse slovenske rojake, ki so pokopani na tem pokopališču, in tudi za tiste, ki so pokopani na Kalvariji pokopališču. Po skupni molitvi se bomo ustavili na grobovih ameriških

Slove

NEW YORK, N. j. — Slove

jeva družba v Celovcu, ki s sodelovanjem Lige Slovencev v Amerikancev, Inc., v New Yorku drugi tečaj na slovenski zgodovinski zemlji. Namen tečaja je, da se naša mladina poveže z rodno grudo svojih staršev, spozna njeno lepoto in si ukrepi ponos na svoje slovensko poreklo. Enake važnosti je prilika, da se mladi slovenski ljudje iz mnogih naselij Amerike med seboj spoznajo in si ustvarijo trajne prijateljske odnose. Tako bodo morda imeli moč, da se ne zgubijo v materialističnem morju drugih narodnosti na tem kontinentu. Ti tečaji gotovo ne bodo vsega in vsakega rešili v narodnem pogledu, bodo pa odločilna opora slovenskim staršem, sobotnim šolam, faram, društvom. Noben od teh stebrov slovenstva v novi domovini ne bo sam zagotovil trajne slovenske zavesti bodočih generacij. Tudi koroški počitniški tečaji ne. Toda kakor je za razvoj mladega človeka vedno potrebna motivacija, odgovarjajoča novim prilikam, tako je ta tečaj zlata priložnost za okrepitev volje ostati Slovenec, in to ravno v dobi razvoja, ko družinski okolje začne izgubljati na svoji moči, in ko so nove motivacije in nova dobra prijateljstva tako potrebna. Koroški slovenski počitniški tečaji so bili ustvarjeni, da se ta narayna vrzel izpolni. So tu,

leadeči naslov:

LEAGUE OF SLOVENIAN AMERICANS, INC.

P.O. Box 604

Farmingdale, N.Y. 11735

PRILAVNICA ZA KOROŠKI POČITNIŠKI TEČAJ MOHORJEVE DRUŽBE LETA 1979

Ime dijaka (dijakinje) Starost
Ime in naslov staršev
Ulica Mesto
Država — Provinca Zip
Telefon: Area Stevilka

vovakov — Slovencev, ki so padli na Koreji in v Vietnamu ter pri slovenskih vodilnih možeh, ki počivajo na tem pokopališču. Družine in posamezniki se potem pohitijo na grobove svojih dragih.

Na pokopališču je očitno, da Slovenci nismo edini, ki se na ta dan spominjamo svojih mrtvih rojakov. Tudi drugi narodi izkažejo to lepo spoštljivost do svojih rojakov, kajti na nešteti grobovih so zataknjene zastavice raznih narodnosti. Društvo SPB bo za to nedeljo tudi poskrbelo za slovenske zastavice, ki jih bo vsak lahko po želji zataknil na grob svojih dragih.

V zadnjih letih je na pokopališču vsako leto nekaj novih grobov, v katerih počivajo tisti, ki so še lansko leto z nami tam molili. Ko stojiš ob grobu svojega prijatelja in ga še v duhu vidiš, kako je še nedavno stopal po tem pokopališču, pač živo občutiš resničnost nagrobne napis na nekem grobu: "Jaz sem bil nekoč, kar si Ti, nekoč boš Ti, kar sem jaz!" Oh, kako kmalu bo prišel čas, ki nas bo na pokopališču vse združil in bo ostalo vse tako malenkostno, kar nas je v življenju ločevalo.

Za sv. mašo v nedeljo, 27. maja, ob pol dvanajstih se narodne noše zberejo pred kapelo na poti k Lurški kapeli, odkoder spremljajo duhovnika k oltarju v Lurški kapeli, kjer bo sv. maša. Lepo prosimo vse, ki imajo narodne noše, da pridejo v nošah.

Doslej nam je Bog vedno naklonil lepo vreme, vendar slabo vreme naj nikogar ne zadrži, ker so vse verske svečanosti prenešene v tamkajšnje cerkev, ki je dovolj prostorna, da sprejme vse pod streho.

Jože Melaher

Na počitnice!

CLEVELAND, O. — Hinko Medič je dobro poznal dušo šolarčka, ko je napisal sledeče vrstice:

*O moja knjiga zlata,
za letos bo zadosti —
me kliče sonce, kliče trata,
me kličejo še drugi gosti.*

In koliko otrok bo to pesmico na tiho ali pa na glas recitiralo v soboto, 26. maja tl., ko se bo končal pouk na Slovenski šoli pri Sv. Vidu!

Letošnje šolsko leto 1978/79 je obiskalo šolo 148 otrok. Skupno z učitelji in starši se bodo zahvalili Bogu za vse prežete dobrane in milosti z zahvalno sv. mašo ob 9. uri dooldne. Po sv. maši bo novi gospod župnik č. g. Jože Božnar po razredih delil spričevala, nato bo pa vsak razred po svoje slavil, oziroma se veselil dokončanega dela. Učenci bodo šli domov kot vedno ob 11.30.

Absolventi letošnjega 8. razreda so: Benedejič Rudi, Cendol Marjetka, Cimperman Marija, Cugelj Ivan, Ilc Metod, Jakopič Gregor, Kogovšek Lojzka, Kolarič Tomaž, Lekšan Peter, Lončar Matej, Mauser Irena, Rot Franci, Rus Ivan, Selan Mičele, Vidmar Robert, Zaper Jankie, Zgornik Robert in Zakelj Janko.

Vsem želimo veliko uspeha v bodoče in upamo, da bodo znanje, ki so si ga pridobili v slovenski šoli, uporabljali na vseh poljih v prid slovenstva!

Vabilu starešem otrok Slovenske šole pridružujemo tudi vabilo vsem sorodnikom in prijateljem, da se udeležijo naše sv. maše v soboto, 26. maja, dopoldne ob 9. uri v cerkvi sv. Vida. Silva Savernik

editev

MAJ

20. — SKD Triglav v Milwaukee, Wis., pripravi MATE-RINSKI DAN v parku Triglav. Začetek ob dveh popoldne.

27. — Otvoritev Slovenske pri- stave za letošnje sezono.

27. — SKD Triglav v Milwaukee, Wis., pripravi Spomin- ski dan v parku. Ob 11. dopol- dne sv. maša, kateri sledi spo- minskega programa, nato kosilo.

27. — Društvo SPB, Cleveland obhaja Slovenski spominski dan za žrtve vojne in komu- nistične revolucije s sv. mašo pri Lurški Mariji, Providence Heights na Chardon Road, ob 11.30 popoldne.

JUNIJ

17. — SKD Triglav v Milwaukee, Wis., priredi PIKNIK v parku Triglav. Ob 11. do- polodne sv. maša, nato kosilo in zabava s plesom.

17. — Društvo Tabor SPB, Cle- veland, pripravi Spominski proslavo padlim slovenskim domobrancem, četnikom, le- gionarjem in vsem protiko- munističnim borcem pri Spo- minske kapelici Orlovega vrha na Slovenski prostavi.

30. — Slomskov krožek, Cleve- land, organizira vsakoletno romanje v Lemont.

JULIJ

1. — V Lemontu praznovanje spomina 50-letnice Vsesloven- skega katoliškega shoda v Ameriki od 6. do 8. julija 1929.

8. — Misijonska znamskarska akcija priredi piknik na Slo- venski pristavi.

13.-15. — Fara sv. Vida prired farni festival na šolskem dvo- rišču in v farni dvorani.

22. — Misijonska zveza pripravi MISIJONSKI PIKNIK v parku Triglav v Milwaukeeju. Ob 11. sv. maša, nato kosilo, igre in zabava.

29. — Slovenska šola fare Mari- je Vnebovzete ima piknik na Slovenski pristavi.

AVGUST

5. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi piknik na Slovenski pristavi.

11. — Balincarski krožek Slove- ske pristave priredi večerjo s plesom na Slovenski pristavi.

19. — SPORTNI DAN SKD Tri- glav v Milwaukeeju, Wis., v parku Triglav. Ob 11. sv. maša, nato kosilo in športne igre.

19. — Žegnanje pri fari Marije Vnebovzete v Collinwoodu. Od 2. popoldne do 9. zvečer.

Avgust

26. — Slovenski dom na Holmes Avenue proslavi 60-letnico obstoja z zahvalno mašo, pa- rado in večerjo.

SEPTEMBER

1. in 2. — Baragova dneva v Clevelandu, Ohio.

16. — Oltarno društvo pri Sv. Vidu bo postreglo z obedom v farni dvorani od 11. dopol- dne do 2. popoldne.

16. — Vinska trgatve na Sloven- ski pristavi.

22. — KRES nastopi v Sloven- skem narodnem domu na St. Clair Avenue za 25-letnico svoje ustanovitve.

23. — Društvo SPB, Cleveland, priredi vsakoletno romanje k Materi božji v Frank, Ohio.

29. — Slovenian-American Heri- tage pripravi Slovenski večer na CSU.

OKTOBER

6. — Fantje na vasi priredijo koncert v Slovenskem narod- nem domu na St. Clair Ave- nue.

7. — SKD Triglav v Milwaukee- ju, Wis., priredi TRGATEV. Po kosilu zabava in ples.

13. — Društvo SPB Cleveland priredi družabni večer v avdi- toriju Sv. Vida.

ALOJZIJ BREZNIK:

Študiral sem v mariborskem bogoslovju

IX.

5) Dr. Josip Hohnjec je pre- daval dogmatiko. V latinščini; pa njegova latinščina ni tekla tako gladko kot Močnikova. Ra- bil je silno praktičnega in v lah- ki latinščini pisanega Tanquere- ja; v poglavjih o milosti smo črtali cele strani in smo si ob robu strani zapisovali Hohnje- čovo razlago. Najbolj so nas za- nimala kratka "corollaria" ob koncu poglavij: razlaga kakšnih obrobni problemov, kakšna po- jasnila, kakšna zavračanja. Po- glavje o Cerkvi je predaval v slovenščini in smo rabili Griv- čevo "Cerkve", ki je za tiste čase bila zelo "moderna", ker je vključevala razlago Cerkve kot Kristusovo skrivnostno telo. V tretjem in četrtem letniku (6 se- mestrov). V četrtem letniku (en semester) nam je prikazal pravoslavje. Imel je svoj tekst (skripta); pravoslavna teologija in glavne razlike med pravo- slavno in katoliško teologijo; li- turgično življenje v pravoslav- ni Cerkvi, posebno še v srbski; sodelovanje s pravoslavnimi po- tedanjih cerkvenih predpisih. Ta predavanja so prav prišla, ker so stiki med pravoslavci in ka- toličani v predvojni Jugoslaviji rasti v vojski in zaradi nastavl- janja katoliških uradnikov v pravoslavnih predelih. Ni pa bi- lo predavanj o islamizmu in nam je ta vera, čeprav precej močna v Jugoslaviji, ostala bolj nepoznana. Hohnjec ni bil živa- hen predavatelj. Smo pa vedno opazovali njegovo glavo, namreč lase na njegovi glavi, ker so nam povedali, kdaj je bil pri brivcu, ki mu je pri vsakem stri- ženju počrnil njegove sive lase in sešasoma so sivi deli las po- stajali daljši in črni deli so po- stajali krajši. Vedeli smo, da je nekoč bil zelo delaven v Sloven- ski ljudski stranki in da je celo bil poslanec; a pri predavanjih ni politike nikoli omenjal.

6) Dr. Josip Jeraj je predaval moralno teologijo. V četr- tem in petem letniku (4 seme- stre). Rabili smo znanega Nold- ina, ki je bil pisan v prijetni latinščini. Predavanje je nava- dno začel v latinščini, ki je ni te- koče govoril; pa je kmalu, men- da kar podzvestno, rabil slo- venščino. Njegov glas je bil me- hak in ne ravno močan in se je smehljaj. Bil je zanimiv in ži- vahan predavatelj; a moram pri- znati, da nas ni dobro vpeljal v podrobnosti moralne teologije. Bil je res razgledan v problemih modernega človeka, vedno do- vzeten za nove ideje in dostopen za naša vprašanja. Vedeli smo, da bo porabil čas, določen za predavanje, za odgovarjanje na- ših vprašanj, ako se nam je po- srečilo ob začetku predavanja usmeriti njegovo pozornost na vprašanje. Ravno tiste čase je izšla Vebrova "Knjiga o Bogu", ki je nudila veliko snovi za vprašanja, ki so ga kmalu raz- živel. Bil je skromen in se ni postavil s svojim znanjem. Za kazuistiko ni bil navdušen; pa enkrat je menda bil zapleten v veliki debati z ljubljanskimi moralisti o vprašanju, ali so bile športne tekme v košenju ob ne- deljskih popoldnevih šport ali pa prekršitev nedeljskega počit- ka. Za cerkveno pravo se ni na- vduševal. Da sicer spada v krog teologije, pa je na skrajni me- ji kroga. V nekaterih krogih je veljal za "mladinca", kar ga pa nam ni delalo manj priljublje- nega. — Predaval je tudi etiko. V tretjem letniku (2 semestra). Cathreina "Philosophia mor- alis", ki smo jo rabili, je bila pisana v težki latinščini. Zopet isto; Jeraj je začel v latinščini, pa je po nekaj minutah presko- čil na slovenščino. — Predaval je tudi pedagogiko; dva seme- stra, v tretjem ali četrtem let- niku; ali je rabil učbenik ali svoj tekst, se ne spominjam.

7) Dr. Josip Somrek je preda- val pastirno. V četrtem in pe- tem letniku (4 semestre). Ne spominjam se, ali nam je pastir- no razlagal oba leti, ker se je pripravljaj na pokoj. Kozar v svojem pismu trdi, da nam je pastirno razlagal tudi dr. Meško, ki je nasledil Somreka. Somrek je bil slikovita osebnost. Do- bričina. Včasih se ni strinjal z mnenji Franceta Ušeničnika v svoji "Pastirni", ki nam je služi- la kot učbenik. Npr. v vredno- tenju moralnosti tedaj modernih plesov; ni jih popolnoma odklo- nilno vrednotil. Med jutranjo učno uro smo ga večkrat opazo- vali iz naših učilnic, kako si je ogledoval in kupoval sadje in zelenjavo na tržnici pred bogo- slovom in klepetal z zgovorni- mi branjevkami. Dajal nam je praktične nasvete za delovanje in župnijah. Npr. nasvet glede klepetulj; "ako boste poslani na novo postojanko, vprašajte ali prednika ali župnika za imena klepetulj, napišite si imena na kosček papirja in ga imejte na pisalni mizi ali kakšnem dru- gem lahko dosegljivem prostoru; ko bodo v prvih tednih prihajale ženske v vašo sobo na razgovor, jih seveda še ne boste poznali; vprašajte za ime in potem po- skilite na tisti papirček in ako bo njeno ime na njem, bodite previdni." Drugi nasvet: kaj sto- riti, ako se dekleta skušajo pre- več približevati kaplanu? "Ve- ste, gospodje, pred leti me je prišel obiskat mlad kaplan, ki je pozneje postal velik slovenski politik, in me je vprašal, kaj naj stori, ker da ga dekleta ka- kaj po maši pred vrati v zakri- stijo, da mu hočejo poljubiti ro- ko in si pri tem drgnejo njegovo roko ob svoja prsa; dal sem tale nasvet: dragi prijatelj, raztegni svojo zahvalo po maši na pol ure in dekleta gotovo ne bodo čakala tako dolgo; je pomagalo." Seveda smo ga takoj vprašali, če je tisti kaplan, poznejši veli- ki politik, bil dr. Anton Koroš- čec. Ni nam dal odgovora in je trdil, da ni nič kaj takega na- mignil. Tudi tale nasvet: "Ko boste prestavljeni in se boste mogoče vračali v svojo prejšnjo faro, ne obiskujte družin brez spremstva ali vsaj vednosti svo- jega naslednika." Glede spove- dovanja nam je priporočal, da v spovednici ne smemo biti rado- vedni, in je povedal sledečo zgodbo: "Eden prejšnjih ravnateljev je hotel praktično učiti svoje bogoslovce, kako spoveda- ti; bogoslovec je igral vlogo spovednika, ravnatelj pa vlogo spovedanca; ravnatelj je začel praviti, da je spolno občeval z neko žensko; bogoslovec ga je takoj vprašal, če je ženska bila lepa; ravnatelj je kar poskočil in je zarjul: To pa vas nič ne briga, gospod." Tudi se ni stri- njal s predlogom našega sošolca Nemca, ki je — pač hudomuš- no — vprašal, če bi bilo prav, se najprej spovedati enega velike- ga greha (ako bi to bil slučaj) in potem naštet celotno kopico ma- lih grehov za nameček; "ne, ne, je bolje, da učite ljudi, se spo- vedovati svojih grehov po tabeli božjih in cerkvenih zapovedi." — Predaval nam je tudi homile- tiko in govornišvo. Menda eno uro tedensko; koliko semstrov, se ne spominjam. Tako piše Kozar v svojem pismu: "Pri Som- reku smo imeli slovite govore v prvem letniku, pri katerih se je najbolj odlikoval Janez Rajner z govorom ob blagoslovitvi briz- galne ali nekaj takega. Takrat je soba bila premajhna, saj so vsi letniki pustili predavanja in ga prišli poslušati, mi pa smo de- lali medklice; bil je pravi te- ater. Govorili je ob prižganih svečah, menda s cilindrom na

avi." Jaz se tega dogodka ne spominjam. Pri homileтики je vsak bogoslovec imel dolžnost, da je sam sestavil svojo pridigo. Ko se je je naučil, jo je moral pridigati v obednici med obe- dom ob petkih; njegovi sošolci so pazljivo poslušali pridigo in opazovali "pridigarja", ker so pozneje v Somrekovi navzočno- sti ovrednotili pridigo in poda- janje pridige, pri kateri kolegi navadno niso prizanašali s kriti- ko. Kozar se zopet spominja: "Ob moji pridigi so mi vsi pri- mizah kazali s prstom na čelo. Strašno je bilo, ker sem ves čas mislil, da sem znil strašansko neumnost, pa sem le pozabil bi- ret povezniti na glavo med pri- digo in so me hoteli na to opo- zoriti." Pri teh vajah smo mo- rali rabiti birt: ga imeti na gla- vi med pridigo in ga rahlo dvig- niti ob izgovorjavi imena Jezus.

Opomba: Imeli smo predava- nja o katehizaciji. Kdo je preda- val, se ne spominjam; verjetno ali Somrek ali pa Meško ali pa oba; tudi se ne spominjam, v katerem letniku in koliko seme- strov. Pod Meškovim vodstvom smo hodili v neko ljudsko šolo, da smo dejansko videli, kako poučevati katekizem v šoli; vsak bogoslovec je moral pripraviti katehezo za eno uro in poučevati katekizem v šoli; vsak bogoslo- vec je moral pripraviti katehe- zo za eno uro in poučevati; za pripomoček smo rabili Spirago- vo razlago Kanizijevega katekiz- ma (v nemščini). Te vaje smo imenovali hospitacija. Ne spo- minjam se, v katerem letniku smo to delali in kolikokrat smo šli v tisto šolo; verjetno v četr- tem letniku, enkrat na teden.

(Dalje prihodnjič)

Slovinci, Jefferson in Izjava o ameriški neod- visnosti

(Nadaljevanje s 2. strani)

kril v Clevelandu Slovensko spominsko ploščo, v pričevanje, da je slovenski običaj ustoliče- nja koroških vojvod služil Tho- masu Jeffersonu pri oblikova- nju telesa Izjave o neodvisno- sti.

Govor senatorja Lovšeta v A- meriškem Senatu: "Rad bi opo- zoril na dejstvo, da prihajata v tem običaju koroških Slovencev do izraza njih demokratična miselnost kakor tudi tipično a- meriški odnos do vlade in obla- sti. Bodoči vojvoda ni bil oble- čen v razkošna oblačila, naspro- tno, bil je oblečen kot človek iz ljudstva. Kmet, sedeč na kamnu, se je delal ravnodušne- ga napram bodočemu voditelju vse do tedaj, da je prišlo do sporazuma med obema strankama. Zdel bi tudi opozoriti na vprašanja namenjena vojvodi: Ali more biti sodnik? Ali mu je mar blaginja dežele? Niso ga vprašali, ali je plemič, ali je bo- gat in slaven, niti ga niso po- vpraševali, ali bo posvečal po- sebno pozornost raznim interes- nim skupinam.

Rad bi Vas opozoril, gospod Prezident, kdo je bil prvi, ki je dal obljubo. To je bil vojvoda. Predno mu je ljudstvo priseglo zvestobo, je moral obljubiti, da bo privrčen sodnik.

Slovinci so verovali, da je ljudstvo vir oblasti in ne vladar- ji. Slovinci so verovali, da mo- rajo njihovi vladarji priti iz ljudstva in da mora vsi narod imeti pravico voliti svoje vla- darje.

Slovinci so verovali, da naj tiste, ki jim bodo vladali, odli- kujeta dve lastnosti, sposobnost in skrb za občo blaginjo.

Slovinci so verovali, da imajo njihovi voditelji svečano obvez- nost do svojega ljudstva: biti pravični.

Mi Amerikanci verujemo da- nes v ista načela. In v času revo- lucije je v ista načela veroval Thomas Jefferson.

Mogoče je bil Jefferson potr- jen v svojem prepričanju, ko je v Bodinovi knjigi bral opis

krasnega slovenskega običaja, ki se je ohranil nad tisoč let.

Morda je ameriški način vla- danja dobil ponovno potrdilo, ko je Jefferson bral zgodbo o ustoličenju koroških vojvod.

Knjigo dr. Felicijana je ugod- no ocenil pokojni profesor Cra- ne Brinton, slavnj zgodovinar harvardske univerze. Odlična o- cena knjige je bila objavljena v Franciji. Napisal jo je franco- ski zgodovinar Rene Philorget. Vatikanski dnevnik Osservato- re Rmano je maja 1977 prinesel poročilo o knjigi. Poročilo, ka- terega je napisal Franco Geo Gotti, prihaja do zaključka, da je bila staroslovenska družba zgrajena na istih principih kot Združene države, največja de- mokracija našega časa.

Zanimivo bi bilo omeniti, da je bil naš bojni tovariš, polkov- nik Alfred C. Bowman, častnik ameriške armade in član štaba maršala Alexandra, v povojni dobi guverner Svobodnega Trža- škega Ozemlja. Ko je zapuščal guvernersko mesto, ga je itali- janska vlada odlikovala z redom "Velikega oficirja reda sv. Juri- ja Koroškega".

Zares, ideja osebne svobode, ljudskih pravic in družabne pogodbe se je v resnici rodila v slovenski deželi, ki je danes v južni Avstriji. Slovinci jo ime- nujejo Koroška.

Hvaležni smo velikemu ame- riškemu državniku slovenskega rodu Franku Lovšetu in dr. Jo- žetu Felicijanu za njuno delo.

ZA SMEH

Razburjenje

Služkinja Mica je planila vsa razburjena v sobo.

— Za božjo voljo, za božjo voljo!

— Kaj pa se je zgodilo?

— Hitro mi dajte konjaka, je dejala in se zgrudila na divan.

Hitro mi dajte konjaka!

Natočili so ji kozarček.

— Se en konjak.

Dali so ji še en konjak. Po četrti čašici se je končno pomi- rila.

MALI OGLASI

Na Grovewoodu

Prodaja lastnik hišo za 2 dru- žini. Tel. 531-3976.

(59-62)

Otroke v varstvo

Sprejemam otroke v varstvo čez dan od 5.30 zjutraj do 4.30 popoldne. Kličite 881-9359.

(59,60)

VARILCI, NAMEŠČEVALCI, IZDELOVALCI

Skušeni, poln delovni čas, pla- čani prazniki, počitnice i. dr. stalno delo. Prijavite se pri:

GRABER METAL WORKS INC.

9664 Akins Rd., N. Royalton, O

(57-64)

For Sale

Owner Euclid

Brick bungalow A-1. 3 bed- rooms with 2 wood burning fire- places and many extras. 731- 8342 after 4:00 p.m.

(59-60)

Stanovanje išče

Starejša Slovenka išče

4 sobe v okolici Sv. Vida.

431-0410

— No, je zastokala, sedaj mi je pa že nekoliko odleglo od strahu.

Kaj je bilo, jo je vprašala go- spodinja.

— Oh, vašo drago kitajsko va- zo sem razbila.

MALI OGLASI

Help Wanted

General office position avail- able. Must type at least 50 words per minute. Full time af- ter June 1. Will train. Call for appointment. 881-5158.

(x)

BLAGAJNIKI (BLAGAJNICE)

Stalno, poino zaposlitev od po- nedeljka do petka dobijo bla- gajniki, blagajničarke (tellers) v našem uradu na oglu E. 63 St. in St. Clair Avenue. Morajo znati nekaj tipkati, biti spretni v ra- čunanju in imeti prijetno oseb- nost. Skušnja dobrodošla, pa jih izučimo. Za sestanek kličite Kathy v personalnem oddelku.

The Broadview Savings & Loan

351-2200

Enakopravni delodajalec M.F.H. (58-60)

Popravilo hiš

Za vsa popravila na hiši, zu- naj in znotraj, kličite 881-0683 po 5:30 zvečer.

(x)

House for Sale

by Owner

6 Room brick Colonial. 3 bed- rooms, 1½ baths, new carpeting, central air, finished basement. Low 50's. 585-0890.

(56-60)

For Rent

3 unfurnished rooms & bath on E. 71 St. off St. Clair. Adults. No pets. Garage available. Call 361-0989 after 5 p.m.

(56-65)

FOR SALE

1969 Pontiac Catalina 2 Dr. Good condition. Reasonable of- fer. Call 4:30 to 5:30 p.m. 431- 7341.

(58-62)

SHIPPING DEPT.

Underwear distributor has open- ing for experienced order seller. Must be high school graduate with good references. 5 day week. Downtown. Call for ap- pointment - Klopfer Bros., Inc. 621-1793

(58-60)

"55-letni vdovec v Torontu se želi spoznati s primerno žensko, en ali dva otroka nista ovira. Zadet od kapi pred letom dni- desne roke se ne more pravilno uporabljati. Finančno preskr- bljen.

Odgovor na upravo Domovine pod šifro TORONTO-OKOLI- CA."

(57-60)

Za vsa popravila pri hiši, zu- naj in znotraj, za strehe in raz- širitve se obrnite z zaupanjem na

BUILDING & REMODELING

Roofing * Siding * Painting

Marijan Puhelj 486-1152

(M-X)

Prijatelj's Pharmacy

St. Clair Ave. & E. 68 St. 361-4212

IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA

AID FOR AGED PRESCRIPTIONS

RACUN POMAGAJTE ZDRAVILNICE OHIO.

HELP US SERVE YOU BETTER

Broadview Savings and Loan Co. will be interviewing for permanent, full time teller positions at our office at 6235 St. Clair Ave. on Wednesday, May 23, from 9:00 a.m. until 3:00 p.m. Experience helpful, but will train. Knowledge of both English and Slovenian preferred. Excellent bene- fits. Please call 431-5670 for an appointment.

Vaclav Beneš-Třebizský:

KRALJICA DAGMAR

ZGODOVINSKI ROMAN

Na vseh straneh je vstajalo ljudstvo, hoteč se oprostiti nemškega jarma, naj velja, kar hoče. Za orožje so prijemale celo starke, med uporniki ni manjkalo niti mlečnobizih mladeničev... In ko je Stargrajski škof Vice-lin potoval po svoji škofiji, so bila kristjanska svetišča prazna, povsodi je prišla v nje samo grajska družina s svojimi gospodi... Nato je prihrumel v de-željo Henrik, s priimkom Lev, z neštevilno vojsko. Pri Nemcih se je bojevala premoč, Slova-nom pa je navdajala pogum o-bupnost, katere ni mogoče po-pisati... Niklotu je padel grad za gradom, in Nemci so stopali hitreje in hitreje naprej. Niklot je bil zaprt v edinem gradu, ki mu je še ostal.

V današnjem dimu so se mu zbudili spomini, kakor bi bil še-le včeraj napravljaj svoje izlete k Rarogu. Njegovo obličje je bilo resno, obrvi grozeče na-mrščene, desnica oprta ob težak meč, poln krvavih srag... Sta-rosta Gnjevoš je stal kaka dva koraka dalje, tudi molče....

Plameni, ki so lizali grajska poslopja, so se izvali v ognjeno

morje.

"Jasni gospod, kje je pa tvoj brat?"

Starosta Gnjevoš je prerušil molk.

"Na vaju mislim leto za letom, ko vstajam in ko legam!"

"Pokopal sem ga pod lipami blizu starega gradu v zemlji mi-senski!"

"Ti si ga pokopal gospod?"

"S temi rokami!"

"Torej je bil še živ?"

"V grobu!"

"In kako si ga našel, gospod moj?"

"Za take pogovore ni časa... Ko bomo za svojimi mizami... In sedeti moramo za njimi kar najpreje... Hitro — bratje — naj ne ostane kamen na kame-nu —"

Starec je pritisnil k ustnicam rog, in zdelo se je, da se mora prebuditi pri teh zategnjenih glasovih v grobu, kjerkoli leži kak Nemec, obrniti in poslušati, da bije rojakom vrinjencem ura plačila, — da Bodrci vstajajo k poslednjemu boju, predno leže-jo na veke v rodno svojo zem-ljo, da jo hočejo še namočiti, da se še enkrat odpre in vrže iz se-

be deveteroglavega zmaja, ki bi ščuval vrinjence, čeprav že v desetem kolenu, proti šarni sebi na življenje in smrt za — vero, in da trobi k maščevanju stari Niklot — ta, katerega so na bre-gu reke Varnove obstopili, ubi-li, mu odsekali že tedaj sivo glavo in jo z glasnim vriska-njem nosili po celem taboru... Zaklinjali so se pri nebu in pri peklu, da je to zmaj Niklot, ka-terega je vendar enkrat zaseglo kopje svetega Jurija.

IV.

Komaj so dozvonili zvonovi po bodrški deželi s stolpov kristjanskih svetišč najradost-nejši himnus, ki so ga nebeški duhovi zapeli bedni zemlji: "Sla-va Bogu na višavi in mir lju-dem na zemlji, ki so dobre vo-lje," so pričeli povsodi zvoniti vnovič in slišati je bilo, kakor bi se združevali njihovi glasovi v grozno prorokovanje: "Le v gro-bu — le v grobu — miru prej ne bo!"

Oče Dobrogost se je vračal od slavnostne božične maše, šel je s povešeno glavo, skoraj niti ve-del ni, da je že na planem in da tu ni žive duše... V cerkvi je stopil v kot, in ljudem se je zde-lo, če so ga pogledali, da je to kamenit kip; niti zganil se ni. Roke je imel neprestano skle-njene, pogled uprt v oltar, ust-nice tesno zaprte... Le zdaj in zdaj se je razlil po njegovem bledem obrazu izraz, o katerem ni bilo mogoče povedati, kaj znači. Toda vselej je takoj izgi-nil in kakod da so mu mišice v obrazu zopet otrpnole vsled di-ha Morane. In tako se je zdelo, kakor da odseva z vsake poteze v njegovm obrazu duša, ki je bila prenapolnjena z neizmerno ljutostjo, s pravičnim gnjevom in zopet s tako kipečo ljubezni-jo, ki premaga tudi največje te-žave...

Prepoved je bila v nemškem jeziku... Oče Dobrogost je ne-koliko razumel jezik, toda pri-

povednik je govoril s tako ču-dnim naglasom, da ga skoraj ni bilo mogoče razumeti. Po sveti-šču se je razlegalo samo nekako mrmranje, ki se je le zdaj in zdaj spremenilo v mogočnejši glas... Vendar so imeli ljudje oči nepremično uprte v oznanje-valca božje besede, kakor iz na-vade, ali pa prišiljeni. Nikdo ni gnil niti z obrvmi, in ko je sve-čenik dokončal in pokimal z gla-vo, so vsi rekli po nemško kakor iz enega grla: "Daj to naš nebe-ški Gospod!"

Nato je stopilo nekoliko du-hovnikov pred oltar. Na njih se je vse lesketalo zlata. Obroba na bogoslužnih oblačilih je bila več prstov široka in oblačila sa-ma so bila napravljena iz naj-

V BLAG SPOMIN

DR ČETRTI OBLETNICI, ODKAR
JE V GOSPODU PREMINIL
MOJ DRAGI SOPROG
OČE, STARI IN PRASTARI OČE

JOHN KOSEC

na 22. maja 1975

Gospod daruj mu mir,
naj večna luč mu sveti,
ker si dobrote vir,
uživa raj naj svetil!

Zalujoči:

Agnes, rojena Leskovec, žena

Agnes poročena Kopore in

Julie, poročena Plavan, hčeri,

vnuki in vnukinje ter

ostali sorodniki.

Cleveland, Ohio 21. maja 1979.

težje svile. Na koro so se ogla-si-li rogovi, gosli, bobni, piščali v najpopolnejšem fortu, da se je vse treslo...

Oče Dobrogost je stal nepre-nehoma v kotu s sklenjenimi rokami, s pogledom, uprtim pro-ti oltarju, in z ustnicami tesno sklenjenimi, kakor bi mu bile o-drevene.

In zdelo se je, da se je zavedel šele, ko so se pričele množice ljudi rinuti iz cerkve. Nato se je zravnal in zapustil svetišče ka-kor po nagonu ter prišel na ne-obljudeno ravnino, nad katero

V BLAG SPOMIN

TRIINDVAJSETE OBLETNICE,

OD KAR JE UMRL MOJ

LJUBLJENI SOPROG

JOŽE KOVAČ

Svojo blago dušo je izdihnil na
Binkoštno nedeljo, 20. maja 1956.

Kar je črna zemlja dala,
vzame črna zemlja spet.
Duša je iz ječe vstala,
vzpela se nad zvezdni svet.
Daleč grob je Tvoj od nas,
pa na Te mislimo vsak čas.

Zalujoča soproga

JOSEPHINE

Cleveland, O. dne 21. maja 1979.

TONY KRISTAVNIK
PAINTING AND DECORATING

Telephone 944-8436

Pomlad je tu! Najboljši čas za barvanje vaših hiš!
Preglejte vaše domove in pokličite nas
za brezplačen proračun. Smo strokovnjaki!
Sanitas in papiranje. Nameščamo nove žlebove.

NAZNANILO IN ZAHVALA!

Sporočamo žalostno vest, da je v bolnici North West Community, Arlington Hts., Illinois, po kratki in hudi bo-lezni 28. aprila umrl naš nepozabni mož, oče in stari oče

ANTON PRISTOV

Pokojni je bil rojen leta 1914 v Spodnjih Gorjah na Gorenjskem, v Ameriko je prišel leta 1950; živel je v Chi-cagu, pozneje v Ciceru, zadnji dve leti, ko je bil v pokojju, pa v Haegers Bendu, Ill.

V sredo, 2. maja smo ga iz Žefranovega pogrebne-ga zavoda v Chicago prenesli v cerkev sv. Stefana, kjer je pater Kalist Langerholc opravil pogrebno mašo za pokojnega, nato pa na pokopališče Cary, Ill., kjer smo ga položili k večnemu počitku.

Prav lepa zahvala vsem, ki ste pokojnega obiskali v bolnici, vsem, ki sta ga prišli kropit, vsem darovalcem ven-cev in sv. maš za pokojnega, nosilcem krste in vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti na pokopališče. Prav lepa zahvala vsem, ki ste nam tiste težke dni pomagali in stali ob strani.

Prav posebna zahvala patru Kalistu Langerholcu za opravljene molitve v pogrebnem zavodu, za opravljeno sv. mašo, lepe tolažilne besede med mašo ter za pogrebne mo-litve na pokopališču. Hvala tudi pogrebnemu zavodu Louis Žefranu in sinu za vso sočutno postrežbo kakor poslovljni govor na pokopališču.

Zalujoči:

žena Rezka,

hčeri Margaret in Ana Marija,

sin Anton, nečak Frank Dolinar

tri vnuki, dve sestri v Sloveniji,

nečak Janez Dijak v Kanadi

Haegers Bend, Ill., 21. maja 1979

